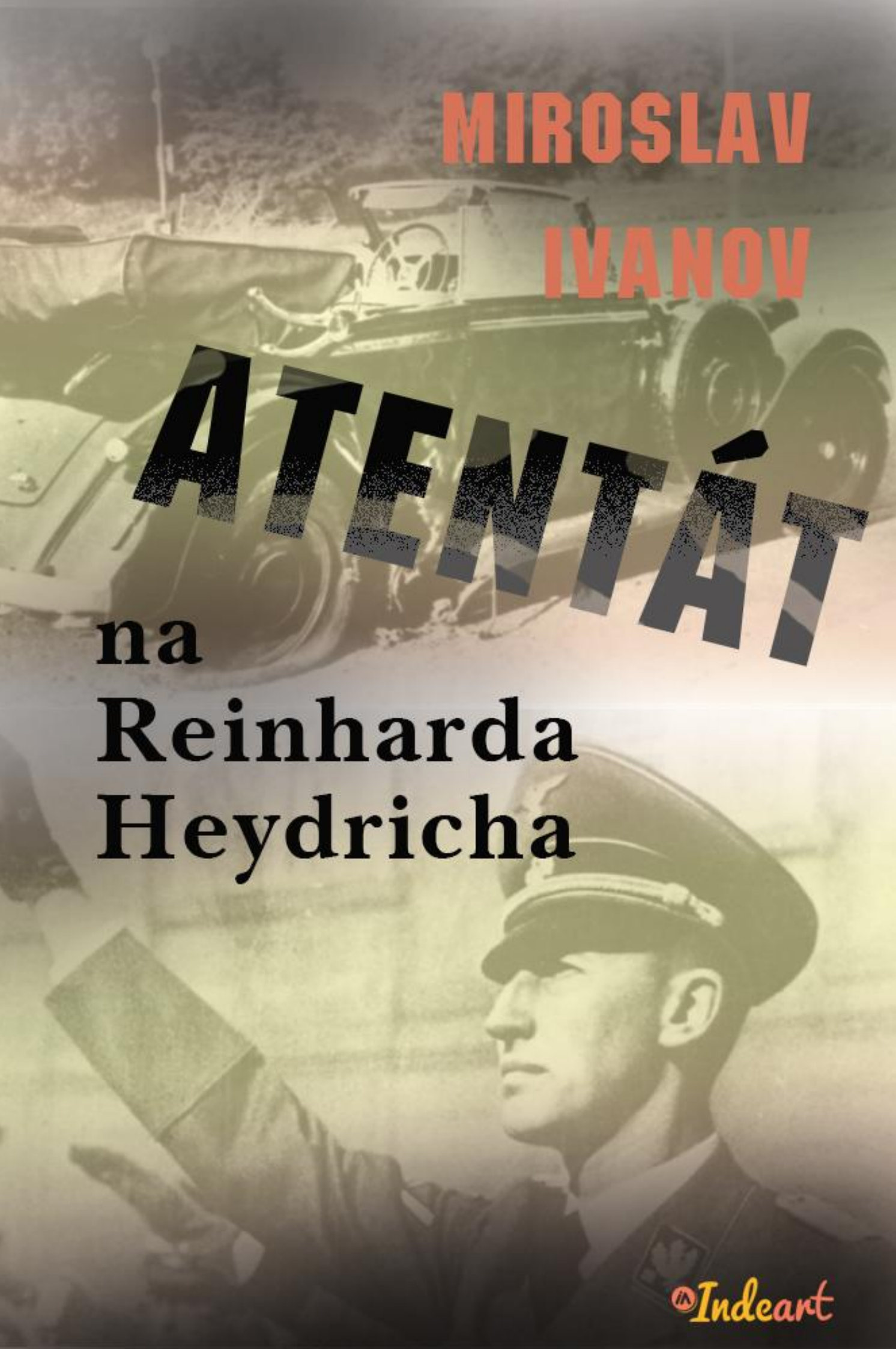

MIROSLAV
IVANOV
ATENTÁT
na
Reinharda
Heydricha
Indeart

Miroslav Ivanov

Byl český spisovatel a publicista, zabývající se především historií a literaturou faktu.

V roce 1948 odmaturoval na gymnáziu v Jaroměři. Rok pracoval v různých povoláních a poté začal studovat češtinu a dějepis na Univerzitě Karlově v Praze, kde promoval v roce 1953. Do roku 1960 byl asistentem na Filosofické fakultě UK. V šedesátých letech pracoval jako redaktor časopisu Hlas revoluce. V roce 1967 přešel na dráhu spisovatele z povolání. Věnoval se především kauzám z české historie - rukopisné spory, smrt Svatého Václava a další.

Byl dlouholetým předsedou Klubu autorů literatury faktu.

Atentát na Reinharda Heydricha

Rekonstrukce příprav a průběhu atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha provedeného českými výsadkáři 27. května 1942 v Praze. Kniha o hrdinném činu, který odstartoval kruté represe nacistického režimu, patří k nejčtenějším titulům našeho nejvýznamnějšího autora literatury faktu.

Miroslav Ivanov

Atentát na Reinharda Heydricha

Indeart

2015

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno. Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla, a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umisťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takového sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

© Miroslav Ivanov - dědicové - c/o DILIA, 2015
© INDEART, 2015

www.indeart.cz
978-80-7519-056-7 (PDF)

OBSAH

PROLOG
1. ANDANTE MODERATO
ÚKRYT VE SKÁLE
ZAHRADNÍK VZPOMÍNÁ
CO VYPRÁVĚL LÉKAŘ
PRVNÍ PŘÍPRAVY
MĚL JSEM PIKÝROVACÍ STROJ
MONOLOG PROFESORA CHEMIE
PRVNÍ MONOLOG HISTORIKA
STÁLI JSME VEDLE SEBE
CO S „LIBUŠÍ“?
MONOLOG PARDUBICKÉHO PAMĚTNÍKA
KDO MĚL ZDRAVÉ RUCE
MONOLOG DOMOVNÍKA
MONOLOG ŽENY ZE ŽIŽKOVSKÉHO DOMU
HOVOŘÍ SPOJKA
DRUHÝ MONOLOG PARDUBICKÉHO PAMĚTNÍKA
VINOHRADSKÝ NOCLEH
DRUHÝ MONOLOG HISTORIKA
DRUHÝ MONOLOG PROFESORA CHEMIE
DRUHÝ MONOLOG ŽENY ZE ŽIŽKOVSKÉHO DOMU
VZPOMÍNÁ TRUHLÁŘ
TŘETÍ MONOLOG ŽENY ZE ŽIŽKOVSKÉHO DOMU
TŘETÍ MONOLOG HISTORIKA
SNOUBENKA Z MORAVY
TŘETÍ MONOLOG PARDUBICKÉHO PAMĚTNÍKA
DRUHÝ MONOLOG DOMOVNÍKA
ŽELEZNIČÁŘOVA VZPOMÍNKA
KUBIŠOVA DÍVKA
O ČEM VÍ ARCHIVÁŘ
ČTVRTÝ MONOLOG PARDUBICKÉHO PAMĚTNÍKA
LÉKAŘKA Z ČERVENÉHO KŘÍŽE PODÁVÁ STRUČNOU ZPRÁVU
JAK JSEM SE SEZNÁMIL S RODINOU PETRA FAFKA
VÝPOVĚĎ DEJVICKÉHO ODBOJÁŘE
TŘETÍ MONOLOG PROFESORA CHEMIE
2. ALLEGRO VIVACE E CON BRIO
CESTA
ZATÁČKA
3. ALLEGRETTO
SVĚDECTVÍ PRVNÍ ŽENY
SVĚDECTVÍ UHLÍŘE
SVĚDECTVÍ DRUHÉ ŽENY
SVĚDECTVÍ PRVNÍHO ŠOFÉRA
SVĚDECTVÍ DRUHÉHO ŠOFÉRA
SVĚDECTVÍ PRVNÍHO LÉKAŘE

SVĚDECTVÍ DRUHÉHO LÉKAŘE
SVĚDECTVÍ ZAHRADNÍKA Z PANENSKÝCH BŘEŽAN
SVĚDECTVÍ TEHDEJŠÍHO PODPLUKOVNÍKA
4. ADAGIO MA NON TROPPO
ČTVRTÝ MONOLOG ŽENY ZE ŽIŽKOVSKÉHO DOMU
VZPOMÍNKA DRUHÉHO ŽELEZNIČÁŘE
TŘETÍ MONOLOG DOMOVNÍKA
O ČEM SE JEŠTĚ NEHOVOŘILO
ČTVRTÝ MONOLOG HISTORIKA
BYT NA VELVARSKÉ
KOMUNISTA OD KOBYLISKÉ STŘELNICE
ČTVRTÝ MONOLOG PROFESORA CHEMIE
STĚNA SMRTI
LIDICKÉ DÍTĚ
DĚVČÁTKO S KOLEM
UDAVAČSKÝ DOPIS
DRUHÝ MONOLOG ARCHIVÁŘE
CO VYPRÁVĚL SVĚDEK POPRVÉ
SESTRA ŽIJE VEDLE
CO VYPRÁVĚL SVĚDEK PODRUHÉ
BYL JSEM ŠOFÉREM POŽÁRNÍHO VOZU
CO VYPRÁVĚL SVĚDEK POTŘETÍ
PÁTÝ MONOLOG HISTORIKA
POSLEDNÍ CESTA
EPILOG
ZAMYŠLENÍ PO DESETILETÍCH
PRAMENY A LITERATURA

PROLOG

Slunce viselo na modré obloze, v zahradách stály stromy obalené do bílého, na nebi občas nějaký mrak, a to se pak přes celou ulici přehnal stín. Lidé chodili jako včera, předevčírem, ženy s nákupními taškami, některé s kočárky, občas přejelo kolem auto nebo zahrkal motocykl.

Květnové dopoledne.

Nikdo z těch, kteří spěchali po chodníku nebo vstupovali do obchodů, nic netušil.

Dole v zátočině se koupala vltavská hladina, pod mostem pracovalo několik mužů, malá dodávka rozvážela krém na boty a na parkety.

Za pár minut se všechno změní. I životy mnoha lidí. Někdy je dobře, že člověk nezná budoucnost.

Třeba SS obergruppenführer a generál policie Reinhard Heydrich. Sedí teď vedle šoféra a upřeně hledí před auto, které ho přiváží z jeho venkovského sídla, silnice ubíhá dozadu a on svírá na kolenou aktovku. Prsty mechanicky hladí kůži. Nikdo se nesmí dozvědět, co veze. Přísně důvěrné. Ještě pár kilometrů a bude v Praze. Na letišti čeká letadlo, které ho má dopravit k Adolfu Hitlerovi.

Nedopraví. Ani Heydrich nezná svou budoucnost. Sedí, úzké rty pevně sevřené. Ulicí přechází žena v černém. Podívá se na ni, je mu lhostejný její obličej, ale černá barva ho přitahuje. Miluje černé věci.

Auto se blíží k zatáčce. Ještě několik set metrů. Od zdi se odlepuje mládenec a pohrává si se zrcátkem jako malé dítě, které pouští prasátka. Heydrich se ušklíbne. I to zrcátko znamená jeho osud, ale on to zatím neví.

Dodávkové auto rozváží krémy a pasty, štíhlá žena se opaluje v nedaleké zahrádce, poblíž plotu jsou opřena kola. Je deset hodin třicet minut: 27. května 1942.

Ještě se nic neděje. Jen černý vůz se blíží k zatáčce. Vteřinová ručička ubíhá, opodál cinkne tramvaj. Jakási paní pomalu přechází vozovku.

Rána.

Nejen černé uniformy, i stateční lidé žijí na světě.

1.

ANDANTE MODERATO

„Jsou v lidském životě období, která je nutno přestát.“

Ludwig van Beethoven, autor V. symfonie c moll, Osudové

ÚKRYT VE SKÁLE

Nemohl jsem tu noc spát, ať jsem se převaloval v posteli zleva na pravý bok nebo zas opačně. Oknem svítil měsíc a já ležel, oči otevřený, a přemýšlel o ledačems.

Máma oddychovala a já si říkal: ona si pěkně spí, a já ne a ne usnout.

To víte, když je moc dětí - a já jich měl sedm - je pořád o čem spekulovat. Chcete jim zaopatřit něco lepšího, aby se měly dobře, já totiž zkusil na vlastní kůži, co je to bída. Dělal jsem cestáře, pak lámal kámen, zkrátka tlouklo se to za první republiky všelijak. Až přišli někdy v roce 1938 továrníci z blízkého města, a že si spachtují tady u nás polní revír. A že potřebují hajnýho. Pracoval jsem tenkrát u státních silnic a cestář mi povídá, to bys mohl, Lojzo, vzít… Děda i táta bývali kdysi taky hajným, a tak jsem se přihlásil.

Nebyla to špatná práce, sypat zvěři, chodit na pochůzky. V zimě to sice někdy za moc nestálo, ale dávalo to trochu peněz a ty my potřebovali.

Večer před silvestrem 1941, počkejte, já vlastně nevím, kolik dní to před tím silvestrem bylo, ležím a najednou slyším takový broukání, ale někde hodně daleko nebo vysoko. Vrčí to, přichází to blíž, jako přímo nad naši chalupu, ve vesnici štěkají psi, a tak jsem si vzal potichu pantofle, přes rameno hodil kabát a chci ven, abych se podíval, co je. Ale když otvírám dveře, povídá žena, táto, kam jdeš, vždyť je ještě tma, a já na to, jen lež, kouknu se, co dělají králíci… Obrátila se na druhý bok a spala dál.

Tiše beru žebřík a stavím ho ke zdi, abych mohl vylízt na střechu. Taková panečku noc, všechno se jiskřilo, lehounký poprašek ležel na příčkách, smekalo se mně to, na polích bylo sněhu a nad tím hvězdy a měsíc, co mám povídat. Vrčelo to dál, jenže jako někde v dálce. Asi se už letadlo vzdalovalo. Koukám a náhle vidím proti obloze, jak se pomalu něco snáší od těch hvězd, kymácí se to. Padák, napadlo mě. Za chvíli ta věc klesla k zemi, ale byla dost daleko, až za hřbitovem, a tak jsem pomalu slezl ze žebříku a přemýšlím co dělat. Když jsem vešel zase do kuchyně a chtěl jsem se pořádně oblíknout, posadila se máma na posteli, že už má

toho ponocování dost, a abych řekl, co mně vlastně je. Jenže co jsem jí měl povídat. Dostala by strach, jistě to byli parašutisti, a kdyby věděla, že jsem za nima chtěl jít, spustila by - a tak jsem mlčel a vlezl raději do postele.

Ráno jsem na všechno skoro zapomněl.

Tehdy, za protektorátu, bylo dobře držet jazyk za zuby. Člověk mohl přijít o krk, ani nevěděl jak, a proto jsem se s tím, co jsem viděl v noci, nikomu nechlubil. Po snídani jsem vzal do ruksaku krmení a povídám ženě: tak já jdu, a ona řekla, tak jdi.

Bylo asi po devátý, namířím si to polem za naší chalupou a tu vidím ve sněhu stopy dvou mužských. Šly od obecního hřbitova.

Rozhlídnu se, nikdo nablízku, a tak jsem se po nich pustil, vedly právě do míst, kde jsem v noci viděl ty padáky. A co čert nechtěl, dovedly mě až ke krmítku zvěře. Tam byl sníh udupaný a někdo ho nahrnul do takový závěje. Kopnu do ní a na botu se mně omotaly šňůry. To už smrdělo gestapem. Zase jsem se opatrně rozhlídl a pak jsem sundal ruksak a dělal, jako že vyndávám krmení. Nahnul jsem se do remízky, zlehka odhrabávám sníh - no jo, byl to padák.

Z toho koukala šibenice.

Vzal jsem si zase ruksak a vydal se po těch stopách. Přece někam musí vést a na jejich konci budou ti mládenci a já jim řeknu: Heleďte, hoši, takhle to dělat neopatrně jako vy, to přece nejde. Copak vás nenapadlo, že na ty padáky, zahrabaný ve sněhu, musí někdo přijít? A co kdyby to udal? Za hodinu tady máte pražský gestapo a jste v rejži.

Jdu, sníh se bořil, leskl a každičká větývka byla obalená. Stopy zamířily k zahradnický boudě kousek od naší vesnice, jako od Nehvizd, tam jsem našel plechovku od sucharů s nápisem v nějaký cizí řeči, ale neskončily tady. Pokračovaly dál přímo do polí.

Bylo mně z toho všeho horko.

Představte si, sněhová pláň s docela mírnýma závějema, sem tam ze sněhu čouhalo křoví, ale jinak nic, a v tý čistý bílý pláni stopy dvou mužů. Vždycky po několika stech metrech odpočívali, tam byl sníh trochu zdupaný, a pak šli dál.

Mířili k tmavýmu kopečku na obzoru. Takový vršíček, asi dva kilometry daleko, a na něm kousek lesa. Vybrali si to pěkně, říkal jsem si v duchu. Okolo naší vesnice máme totiž samou rovinu, jen u toho návrší je bývalý lom a skála s jezírkem. Znal jsem to tam dobře, divoký místo, nikde nikdo, pouze ve skále veliká jeskyně.

Asi spadli u hřbitova a tam zahrabali padáky. Pak uviděli nějakou boudu, šli k ní a najedli se, a když svítalo, zahlídli les, a poněvadž přes den nemůžou zůstat v otevřený krajině, pustili se za těmi stromy a netušili, že tam najdou i lom s jeskyní.

Konečně jsem se dostal k lesu a vidím, jak stopy prudce zabočily k lomu, to ho objevili a asi jim otrnulo. Jdu blíž, už jsem na stráni a najednou je mám dole pod sebou.

Jistě mě taky zahlídli, ale dělali jako že ne. Jeden z nich držel mapu a druhý měl ruku na zadku. Vlastně v zadní kapse. Myslím si, hochu, ty máš pistoli, ale nahlas povídám: Dobrý den, mládenci… A zakašlu.

Trhli sebou a pozdravili.

Pak mlčeli a jen si mě prohlíželi. Zapálil jsem si cigaretu a říkám, co tady děláte?

Byli menší postavy, oblečení docela všedně.

- Chceme tu obnovit lámání kamene, odpoví jeden. Musel jsem se usmát, to ať si vykládají někomu jinýmu. Viděli, že jim nevěřím, a já jsem najednou dostal strach, aby ten, co měl ruku v zadní kapse, nezačal dělat nějaký blbovinky, a tak jim pro jistotu říkám, přišel jsem vám pomoct.

Dali hlavy dohromady a za chviličku na mě křikli, tak pojďte k nám dolů…

Pustil jsem se po svahu a za minutku jsem stál v úžlabině.

Podívejte se, jsem ten a ten, říkám, tadyhle je má legitimace, abyste mně mohli věřit, viděl jsem vás, jak jste v noci padali, a dneska jsem přišel na vaše padáky, proč jste je líp nezahrabali?

Chvíli nic neříkali. Potom druhý začal vysvětlovat, že si mysleli, že je později uklidí, potmě to prý nešlo, nevěděli, kde jsou.

- A kam jsme vlastně spadli? zeptal se menší.

- Jste kousíček od Prahy, na to já. Tvářili se nevěřícně, a tak znovu vytáhnu honební lístek a on čte: okres Brandýs nad Labem. Byli zděšeni. Řekli mi, že měli seskočit jinde. To nic, povídám, já vám pomůžu.

Zase se chvíli radili a nakonec mi důležitě řekli, že tady mají vysílačku, a že kdybych je chtěl zradit, ohlásí mý jméno svým kamarádům dřív, než dojdu na četnickou stanici. Usmál jsem se a mávl rukou.

- Co potřebujete, ptám se jich.

- Jsou u vás ve vesnici četníci?

- Jo.

- A nevědí nic?

Slíbil jsem, že to zjistím. A jídlo máte? Neměli. Chtěli ještě, abych jim přinesl octan. To víte, ve vesnici lékárny nejsou, ale pomohla náhoda. Měl jsem totiž asi dva měsíce před touhle příhodou přeražený palec na noze a dával jsem si octan. Nějaký mi ještě zůstal a teď přišel vhod. No, a tak jsem se opatrně vydal zase nazpátek do vesnice. Ženě jsem nic neříkal, vzal trochu jídla, bylo po vánocích a měli jsme ještě kus vánočky, do kapsy dal octan a do flaštičky líh. Prošel jsem vesnicí, kouknu k četnický stanici, ale tady byl klid, jeden četník dělal něco doma, druhý seděl v hospodě. Oddychl jsem si a tradá zase do lomu.

Bylo to nejlepší místo, jaký si mohli vybrat. Vedle jezírka stála opuštěná bouda, na haldách štěrku rostlo pár břízek, hustý lesík, co bys kamenem dohodil - a co hlavního: v tý skále byla vylámaná jeskyně. V létě si v ní často hráli kluci na loupežníky, ale teď v zimě se tam neobjevil ani človíček.

Jeskyně měla dva vchody a byla hodně hluboká a tmavá, jeden otvor vedl za boudu, druhý na opačnou stranu údolíčka. Mládenci si natahali z blízkýho lesa větve a chvojí, udělali si dvě lůžka a taky jim tady hořel ohýnek, vždyť to bylo v noci k nevydržení. Když jsem tam odpoledne zase přišel, byli zalezlí uvnitř, dal jsem jim jídlo i octan, ten jeden kulhal, že prý si nějak pošramotil nohu při dopadu.

- Jak to vypadá, strejdo, přivítali mě.

- Dobře, nikdo nic neví.

- A vy strach nemáte?

Co jsem měl povídat, nechtěl jsem jim zkazit náladu, říkám, že nemám, ale lehko mně nebylo, a oni to asi viděli a jeden mě uklidňoval, vždyť my vás tady dlouho nebudeme zdržovat.

- A kam byste šli, chytnou vás. Smáli se, že mají pro strach uděláno, ale já jsem jim pro jistotu vysvětlil, že kdyby jako něco bylo, vystřelím dvakrát z lovecký pušky, a to bude pro ně znamení, aby se dekovali pryč, že je zle. - A nějaký podobný lom tady nablízku nemáte? zeptal se ten s kulatým obličejem, takový mladíček. Vzpomínám, a pak mi napadá, kousek za silnicí, která vede do nedaleký vesnice, je stará štola, kde se kdysi dobývalo snad uhlí.

Příští den jsem šel do lomu zas, donesl trochu jídla, popovídali jsme si, chtěli vědět co je novýho a jestli se kolem nepotulujou Němci. Taky mi půjčili automatickou pistoli, kdyby se mně náhodou po cestě něco přihodilo, jednou mi nabídli cigarety a čokoládu, jenže já si to nevzal, povídám jim, nemuselo by to stát za to, děti se ve vsi pochlubí: táta nám přinesl čokoládu, takovou dobrou, a když se mě někdo zeptá, kde jsem ji sehnal, co řeknu? Čokoláda přece v obchodech nebyla… A s cigaretama máte to samý, u nich v jeskyni jsem si zakouřil, to ano, ale s sebou jsem si nic nevzal. Takhle jednou kvečeru jdu zase do Skal - my tomu lomu říkáme Skály rybníček - byl zamrzlý, napadlo sněhu, a najednou koukám, u stěny je někdo přikrčený. Zastavil jsem se, nevěděl jsem co dělat, ale flintu jsem měl na ramenou, jsem přece hajný a mohu tady chodit, říkám si a jdu dál. Ten člověk se krčil a nechtěl, abych ho uviděl, jenže já - pro jistotu, přece musím vědět, kdo se tu potlouká a co má za lubem - na něho křikl, hele, člověče, co tady děláte?

Lekl se a nezbývalo mu, než aby vystoupil ze stínu. Byl to mlynář Baumann z jedné vesnice za lesem.

- Šel jsem si zabruslit, vysvětloval.

- A kde máte brusle?

Mlčel a jen po mně divně koukl. - A co mě vůbec vyslýcháte? řekl konečně nakvašeně.

- Jsem hajný a potloukají se mi tu pytláci. Takhle stopy dvou chlapů jste tady neviděl?

Nevěděl, co má odpovědět, v rozpacích otočil hlavu k jeskyni.

- Vy o nich víte? zkusil jsem to.

- Jo. Vy taky?

Kývl jsem. Pak jsme se domluvili, že jim oba nosíme jídlo a zprávy. Mládenci byli opatrní, a tak neřekli ani mně ani mlynáři, že k nim ještě někdo chodí. Jednou jsme se s Baumannem potkali i uvnitř jeskyně. Pak ho - když to prasklo - gestapáci ho zavřeli a zastřelili. Mlčel a nenamočil mě, jinak bych tady už nebyl…

A jak to skončilo v lomu?

Za pár dní se odněkud vracím do vsi a najednou vidím, že u poslední chalupy stojí německý auto, měli tam nějaký stožár, kolem se jich jen hemžilo, co tu dělali, nevím.

Doma jsem vzal rychle flintu, na záda ruksak a honem do polí. Nechali mě projít, jenom pořád něco zaměřovali, čert ví, jestli hledali vysílačku nebo co. Vzal jsem to oklikou a mládencům povídám, že by mohlo být zle. Zvážněli a zeptali se na štolu. Je od lomu necelý kilometr. Počkali jsme, až se setmí, a potom sebrali všechny věci, co měli v jeskyni, a vydali se na cestu. Byli ale zklamáni a já taky. Smrdělo to tam, kolem starý hrnce a plesniviny habaděj. A taky vlhko.

- Tady nemůžete spát, povídám, je tu mokro.

- Nanosíme slámu, řekl jeden. Šli jsme tedy do blízkýho stohu, nadávali, že to bylo v jeskyni o moc lepší.

- A Němci už odjeli?

- Jo, ale nikdo neví, co hledali… Už tam nechtěli zůstat, že zase půjdou do lomu, nebo abych jim poradil, jestli prý nemám někde blízko známýho. Vzpomněl jsem si, že někdy jezdívám pár kilometrů do lesa pro chvoj na remízky, měl tam hájovnu nějaký Bartoš, a k němu jsem je poslal. Jestli u něho byli, nevím.

Slyšel jsem později, že se taky pustili do Šestajovic ke Starýmu, pak se nějak dostali do Prahy. Toho Starýho potom Němci oddělali a já si pořád říkám, jaký jsem měl štěstí, vždyť skoro všichni, co jim pomáhali, jsou bradou vzhůru, a mně se to vyhnulo… Život je všelijak propletený. No, a tak žiju.

ZAHRADNÍK VZPOMÍNÁ

Halt, křikl gestapák, co měl v ruce připravený revolver.

Podívám se na ženu, zbledla a upustila konev na zem.

Rozběhli se k nám, jeden mě chytl za klopy a začal se mnou třást a něco křičel.

Lopata mi upadla, dostal jsem strach...

Když o tom dneska přemýšlím, kde to vlastně začalo, říkám si, že jsem neměl dělat tohle řemeslo. Jako zahradnictví. Pěkná dřina. Už jako učedník v Ústí nad Labem jsem poznal, kolik váží vědro s vodou. Pak jsem byl u Voláka v Praze, pane, to byl růžař! Když mně zemřela v Nehvizdech teta, přestěhoval jsem se sem, odkázala mně kousek země. Bylo mi dvacet sedm a za rok začala válka.

Peníze na oplocení těch dvou korců jsem neměl, zřídil jsem tam ale pumpu a dvě boudy. Pěstoval jsem hlavně zeleninu a potom letničky a listopadky. Za moc to hospodaření nestálo, pozemek ležel dost daleko za vesnicí.

Když napadlo sněhu, chodíval jsem se tam vždycky po práci podívat; tenkrát jsem byl totiž zaměstnaný v Čelákovickém TOS, jako totálně nasazený, jmenovalo se to Wolmannova továrna. No, a tak jsem jednou, bylo to kolem silvestra v roce 1941, zasel zase k boudám a vidím, že někdo asi byl uvnitř. Ležela tam nějaká krabice, a jestli se dobře pamatuju, byl poškozený i zámek. Ať jsem však koukal sebevíc, nezjistil jsem, že by se něco ztratilo.

Doma jsem to říkal ženě a ona radila, běž to ohlásit, třeba to udělal nějaký tulák. Tak jsem se sebral a šel na četnickou stanici, že jsem měl v boudě návštěvu. Strážmistr mě vyslechl, mávl rukou a povídá, hlavně že ti nic nevzali. Příležitostně tam pošlu četníka…

Myslel jsem si, že to tím skončilo.

Za několik dní, člověk si už nepamatuje, který den to bylo, přijedu z práce a žena mi na prahu šeptá:

- Máš tu nějakého hosta… -

- Já? divím se. Svlékl jsem kabát v předsíni, oklepal boty od sněhu a jdu do kuchyně. U stolu seděl mladý člověk, měl kulatý obličej a takové veselé oči.

- Dobrý večer, ozve se a vyskočí.

- Dobrý, povídám. Stáli jsme proti sobě a já čekal, až spustí. Prohlížel si mě, chvíli mlčel a pak řekl něco, co mě překvapilo:

- Jste dobrý Čech?

- Jsem. Co má být?

- A všiml jste si, že vám někdo vlezl do boudy?

- Jo, a taky jsem to ohlásil. Asi nějaký tulák. Ale jak vy o tom víte? napadlo mě najednou.

- To jsme byli my. Já a můj kamarád…

Sedl jsem si a pobídl ho, aby to taky udělal. - A co jste tam chtěli? zmohl jsem se na otázku.

- Schovali jsme u vás nějaké věci a chvíli si odpočinuli.

- A jedli jste!

- Ano.

- A nechali jste tam krabici…

Trošku se polekal. Asi o tom nevěděli.

- A kdo jste?

- Seskočili jsme blízko vaší vesnice. Jsme z ciziny.

To mně vzalo na chvíli dech, když jsem ale viděl, že čeká, co řeknu, snažil jsem se usmát a klidně povídám:

- Žádný strach, a co byste potřebovali? Lehko mně nebylo, ale nemohl jsem ho vyhodit. Žena stála u kamínek jako solný sloup.

- Máte hlad? zeptala se nakonec.

- Ne, děkuju, já přišel kvůli té boudě. Abyste nic nehlásili, kdybyste přišli na naše věci, jenže… když už jste byl na četnické stanici… co teď?

- Nemůžeme to tam nechat. Kdyby přišel četník…

- A kam to dáme? zeptala se žena.

- Dneska je tmavá noc, přeneseme věci sem. Vezmeme je najednou, kdyby tam vedlo moc stop, mohlo by to být nápadné.

Oblékli jsme se a vyšli ven. Později mi několikrát napadlo, že to mohl být provokatér, ale v tu chvíli jsem se táhl k boudě a na nic podobného ani nevzpomněl.

Sněhu bylo po kolena, chumelilo a foukalo. Šlo se špatně, já vpředu, cizinec za mnou. Slyšel jsem, jak si něco pobrukuje, ale nerozuměl jsem mu. K boudě bylo pár set metrů. Odemkl jsem a on ukázal do rohu, kde leželo harampádí. Odrovnali jsme ho a tu vidím padáky a nějaké bedýnky, jestli s vysílačkou nebo střelivem, nevím. Měli jsme toho plno, nazpátek se šlo ještě hůř, člověk sotva nohy vytahoval ze závějí, ale za půl hodiny jsme už byli zase ve světnici.

Poděkoval a odešel. Jméno neřekl.

Co s nimi bylo, kde bydleli nebo co tu dělali, těžko vědět. Potom k nám ještě několikrát přijel s kamarádem a vždycky si vzali s sebou nějaké věci. Prý do Prahy. Nechali nám tu své gumové přilby na hlavu, abychom je spálili, a tak jsme to udělali, a ještě gumové popruhy, snad od beden, aby se při pádu z letadla nepoškodily. Nevím. Ty jsem dal na jaře 1942 do kompostu, myslel jsem, co kdyby je potřebovali a přišli si pro ně. Taky nám svěřili lopatky na zahrabávání padáků, i ty jsem dal všechny do kompostu. A nějakou menší plechovou bedýnku.

Jednou, takhle v létě 1942, už po atentátu, najednou odbočí ze silnice auto a jede k nám. Dělal jsem na zahradě, schylovalo se kvečeru, a vidím - gestapáci. Hrklo ve mně. Chci jít ke kompostu, ale oni byli moc blízko a viděli mě.

- Halt! křikl jeden z nich.

Zastavil jsem se. Co mně zbývalo… V kolenou mi zacukalo.

Z vozu jich vystoupila pěkná řádka. Nakonec vyložili nějakého člověka, spoutaného a zbitého.

- Znáte ho?

- Ne. Já ho totiž opravdu nikdy neviděl.

Obrátili se k němu, postrčili ho až ke mně a spustili:

- Znáte zahradníka?

Nemohl ani mluvit, zavrtěl pouze hlavou. Zamračili se, chvíli si něco šeptali, znovu se ho zeptali, pak mě zahnali k pumpě a sami šli do boudy. Převrátili to tam všechno vzhůru nohama, vytahali nářadí, rozbili několik skleníků a nakonec si vzali lopaty a začali přerovnávat kompost.

Kdybych se uměl pořádně modlit, asi bych v tu chvíli začal. Jenže znám jen kus otčenáše, a tak jsem stál, pot se mně lil po zádech a díval jsem se na lopaty, jak se zakusují do kompostu. Za čtvrt hodiny se vystřídali. Toho spoutaného člověka zase strčili do auta.

Měl jsem strach, že najdou gumové popruhy a že s námi bude konec.

Za hodinu toho nechali. Kdyby přerovnali ještě půl metru, museli na ty věci narazit. Nasedli do auta a odjeli.

Za čas jsem se dozvěděl, že ten člověk, co ho přivezli, byl nějaký mlynář Baumann, ale víc nevím. Dodnes si neumím vysvětlit, proč k nám přijeli a čím to, že to všechno tak dopadlo.